

Ruština ihned k použití. Jazykový aktivátor. Autorský kolektiv: Hana Žofková, Radka Hříbková, Marie Horvátová, Jarmila Janešová, Libuše Prokopová. Leda 2013, 400 stran. Příloha: 2 CD. ISBN 978-80-7335-334-6.

V posledních letech se stále početnější rusistické obci nabízí kvalitní výběr jazykových učebnic, tematicky zaměřených překladových slovníků i jiných učebních materiálů vydávaných renomovanými i méně známými vydavatelstvími. Vedle první vlašťovky, jakou bylo plzeňské Frausovo vydavatelství, jež uvedlo na trh všem učitelům dobře známý učební komplex Raduga, vznikla jiná, postupně se profilující. Jedno z předních míst mezi nimi zaujímá LEDA, s. r. o., Voznice, které v r. 2013 vydalo příručku pražského kolektivu pod dvojnásob přitažlivým názvem: Ruština ihned k použití. Jazykový aktivátor.

Způsob zpracování materiálu, jeho výběr a prezentace nenechávají uživatele na pochybách, že jde o autory, kteří jsou odborníky ve své profesi a s tvorbou učebnic mají bohaté zkušenosti. Dobře vědí, co uživatel od takové příručky očekává. Označují svůj způsob zpracování jako sofistikovaný s mnohostranným využitím, což jinými slovy znamená, že maximálně vycházejí vstříc četným potřebám aktivního uživatele – od příležitostného použití např. při cestě do zahraničí až po soustavné studium včetně rozvíjení dovednosti poslechu s porozuměním a ústího projevu v ruštině na základě dvou CD nahraných rodilými mluvčími.

Obsah příručky tvoří vedle poučení o výslovnosti a přehledného gramatického minima především 18 tematických celků (při jejich označování v obsahu chybí důslednost) vybavených příslušnou lexikou (5000 slov a slovních spojení) a co je pro komunikaci zvláště nezbytné – krátkými modelovými dialogy, které umožňují obměňování (na základě asi 3000 vět a větných celků). Řazení témat od běžně používaných (Společenský život, Osobní údaje, Povahové rysy, Rodina, Bydlení, Vzdělání, Povolání aj.) až po více méně odborná (Zemědělství, Veřejný život a Obchod. Ekonomie) má svou logiku. Mohou vzniknout jisté pochybnosti, zda odborná témata budou saturovat deklarovanou úroveň C1 (podle Evropského jazykového rámce), řešení je v rukou uživatele.

Důsledné pozici mluvčího odpovídají i rámečky, které si v našich učenicích a příručkách znovu našly své uplatnění a v recenzované příručce obsahují vedle vybraných gramatických poučení i mnoho cenných rad a doporučení z ruských realii. V komunikaci dodají mluvčímu sebedůvěru a zcela určitě ho uchrání před zbytečnými kulturními šoky. Uživatel jako zvláště komfortní ocení dvě věci: Seznam nápisů a zkratk, které mu usnadní pohyb v realitě a pečlivě zpracovaný rejstřík, jenž mu naopak zjednoduší rychlou orientaci v příručce.

Závěrem lze konstatovat, že záměr autorů poskytnout studujícím a veřejnosti (od začátečníků až po středně pokročilé, případně pokročilé) užitečnou příručku byl naplněn. Domníváme se, že nejlépe splní svůj účel u středně pokročilých. Na začátečníky je příručka relativně náročná. Absentuje azbuka (pro oporu čtení), bez systému cvičení k upevňování návyků a dovedností je tady začátečník odkázán především na svou paměť. Rovněž orientace v gramatickém názvosloví a systému může být pro začátečníka, bez transferu teoretických vědomostí z mateřštiny, obtížná. Pro úroveň C1 (odborná) bude příručka plnit zejména funkci aktivátora, ostatní funkce (včetně např. širšího syntaktického poučení o specifice odborného stylu – verbální substantiva, sekundární předložky aj.) bude uživatel hledat jinde. Zcela jistě však všichni využijí dobře tematicky zpracovanou slovní zásobu a větné celky k okamžitému aktivnímu použití. Autorům odpustí gramatické a pravopisné

prohřešky, kterých není mnoho, ale zbytečně hyzdí. Za všechny uvádíme: 9 напытки, 314 прижки в воду aj. Jako šprým je třeba brát odkaz ze str. 43 na str. 424 v situaci, kdy příručka má pouze 400 stran. Poněkud vadí několik nepřesností v překladu, např. 7: lidské tělo – части тела, 51: matematické úkony – арифметические действия, 220 ванильный сахар – pouze vanilka, i když existuje oficiální vanilkový cukr, 312: košíková – волейбол, 312: kánoe – ..., байдарка aj. Často nejsou prezentovány všechny významy slova, např.: 5: století – столетие, chybí век, 8: auto – автомобиль, chybí машина, 308: vlek – подь-ёмник, ale i фуникулер a канатная дорога aj.

Drobné a snadno odstranitelné připomínky nesnižují kvalitu příručky, která od prvního seznámení zaujme svým pojetím a zajímavým grafickým zpracováním. Nekopíruje tradiční stavbu učebnicových lekcí či jiných jazykových příruček (chybí např. úvodní texty), ale důsledně realizuje stanovený cíl – dát uživateli do ruky „ruštinu ihned k použití“. Snaží se ho upoutat jak zařazením materiálu, který zatím nikde v takovém přehledu prezentován nebyl (např. již vzpomenuté zkratky a nápisy, reáliové poznámky v rámečcích aj.), tak i nevtrivou barevnou úpravou. Pro uvedené klady stojí za to, abychom jí věnovali pozornost a začali ji používat.

Eva Vysloužilová